

OPONENTSKÝ POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomantky: **Barbara Šinková**
Téma práce: **Role obyčeje v mezinárodním právu veřejném**
Rozsah práce: 66 stran vlastního textu (rozsah odpovídá předpisům)
Datum odevzdání práce: 24. 11. 2019

Aktuálnost (novost) tématu; náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody:

Obyčej je jedním z primárních pramenů mezinárodního práva veřejného a je explicitně jmenován i v článku 38 Statutu MSD. Tímto pramenem ve formálním smyslu se nezbytně musí zabývat i každá základní učebnice mezinárodního práva veřejného. Jedná se o institut, který byl mnohokrát judikován jak Mezinárodním soudním dvorem, tak jinými mezinárodními soudními institucemi.

Přes vše shora řečené však obyčej zůstává téměř enigmatickou věcí. Identifikace obyčeje je bezesporu nesmírně komplikovaný proces jak na metodologický přístup, tak na znalosti faktů a práva. Objevily se různé názory na roli (a nezbytnost) konstitutivních znaků obyčeje. I MSD sám bývá mnohdy kritizován pro nedostatečnou snahu odůvodnit svá tvrzení o ne/existenci určitých obyčejů.

Přesto, že se jedná zřejmě o nejstarší formu pramenů mezinárodního práva, zůstává obyčej v doktríně i praxi zajímavým a aktuálním instrumentem, jehož popis a popis přístupů k němu, si zaslouží hlubší poznání.

Rozumným se zdá omezit rozsah diplomové práce vynecháním dalšího velmi významného (avšak extrémně rozsáhlého) tématu, a to kogentních obyčejových norem.

Autorka identifikovala hlavní zdroje pro rozbor obyčeje, ať už se jedná o relevantní judikaturu MSD, tak o aktuální zprávu Komise pro mezinárodní právo o identifikaci obyčeje.

Seznam zdrojů zahrnuje jak prameny české, tak cizojazyčné, a to anglické i německé.

V práci se s dvěma malými výjimkami nevyskytují překlepy či gramaticko-stylistické chyby a je i z tohoto pohledu na vysoké úrovni.

Musím však připomenout, že podle Pravidel pro organizaci studia na PF UK je potřeba, aby abstrakt měl minimálně 1800 znaků, což český abstrakt práce (byť o jen málo znaků) nespĺňuje.

Formální a systematické členění práce; vyjádření k práci; kritéria hodnocení práce; připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

V kapitole 1 autorka přehledně popisuje přístup kontinentálního a anglosaského typu právní kultury k obyčeji. Stručná kapitola 2 navazuje rozbohem textu článku 38 odst. 1 písm. b) Statutu MSD. Nezbytný rozbor konstitutivních prvků obyčeje poskytuje kapitola 3.

V kapitole 3 autorka rovněž vyjadřuje názor na „*přímou účast mezinárodních organizací na krystalizaci norem obyčejového práva*“ a uvádí, že je možné přiznat tuto roli Evropské unii. To mimo jiné podkládá názorem EU vyjádřeným na půdě VS OSN (s. 26). Z mého pohledu však ono vyjádření, spíše než k přímé účasti EU na obyčejové normotvorbě, směřovalo k vyjádření v tom smyslu, že dochází k normotvorbě státy (jen na půdě orgánů EU). Rád bych se proto zeptal, zda se autorka domnívá, že je možné, aby se mezinárodní organizace podílely na obyčejové normotvorbě a proč?

Kapitola 4 prezentuje názory na institut trvalého odpůrce a kapitola 5 vysvětluje partikulární obyčej. V kapitole 6 se rozebírá velmi zajímavá otázka vztahu mezi smluvním a obyčejovým právem.

V souvislosti s tematikou vzniku obyčeje z již existující mezinárodní smluvní úpravy bych se autorky rád zeptal, jaké jsou konstitutivní požadavky takového obyčeje? Sama zmiňuje, že existují dodatečné požadavky, ale nespecifikuje je.

Meritorní kapitoly uzavírá kapitola 7 věnovaná některým specifickým prvkům debat ohledně obyčeje.

Pozitivy práce jsou mimo jiné přehlednost, jasné vyjadřování, prezentace různých názorů a rovněž vyjadřování vlastních. Práce své vymezené téma vyčerpala a nevynechala žádný relevantní instrument.

Chtěl bych se však zeptat, co má autorka na mysli několikrát použitým termínem „společenství mezinárodního práva“?

Závěr:

S ohledem na shora uvedené práci doporučuji k obhajobě a s podmínkou zodpovězení položených otázek při obhajobě navrhuji hodnocení „výborně“.

V Praze, 13. 1. 2020

JUDr. Milan Lipovský, Ph.D.
Oponent práce